

Informationsöverföring inom vård och omsorg, SOU 2021:4

E-hälsomyndighetens ställningstagande

E-hälsomyndigheten tillstyrker utredningens förslag avseende en ny lag om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation och kvalitetsuppföljning. Myndigheten anser att förslaget kommer att bidra till en mer patientsäker vård och omsorg med bibehållet integritetsskydd för patienter och omsorgsmottagare.

När det gäller utredningens förslag om en sammanhållen kvalitetsuppföljning avseende hälso- och sjukvård och socialtjänstens insatser för äldre och personer med funktionsnedsättningar, vill E-hälsomyndigheten lämna nedanstående synpunkter.

E-hälsomyndighetens kommentarer

Utredningen har lagt fram två bra, alternativa, förslag till en ny sekretessbrytande bestämmelse för socialtjänsten, och myndigheten anser att det är upp till lagstiftaren att bedöma vilket av alternativen som ska genomföras.

17.1.3 Lagen gäller bara vid kvalitetsuppföljning med personuppgifter från flera vårdinstanser eller omsorgsgivare (s. 509).

E-hälsomyndigheten anser först och främst att det är positivt att en möjlighet till informationsöverföring genom sammanhållen kvalitetsuppföljning förverkligas, men inser samtidigt att utredningen utifrån direktivet endast har sett över *möjligheterna* till en utvidgad informationsöverföring för kvalitetsuppföljning. Den föreslagna lagstiftningen innebär därför ingen uppgiftsskyldighet utan ger bara en möjlighet att samla in personuppgifter som andra vårdinstanser eller omsorgsgivare är beredda att lämna ut.

Myndighetens uppfattning är dock att informationsöverföringen inom ramen för den sammanhållna kvalitetsuppföljningen sannolikt behöver göras obligatorisk, för att uppnå önskat resultat i form av en förbättrad eller utvecklad vård och omsorg. Myndigheten anser därför att det inte enbart ska vara en möjlighet utan även en skyldighet för offentligt finansierade aktörer att lämna uppgifter till huvudmannen som ansvarar för hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och till den ansvariga kommunen

eller regionen, när det gäller insatser för äldre och personer med funktionsnedsättningar, som dessa ansvarar för enligt socialtjänstlagen (2001:453) eller lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) – utifrån de beslut som region- eller kommunfullmäktige fattar om kvalitetsuppföljning.

Att göra informationsöverföring inom ramen för den sammanhållna kvalitetsuppföljningen obligatorisk, samtidigt som patienten och omsorgsmottagaren har en möjlighet till opt-out samt att patientens och omsorgsmottagaren identitet ska krypteras vid överföring, medför att förutsättningarna för en god och ändamålsenlig kvalitetsuppföljning av vård och omsorg stärks samt att patientens och omsorgsmottagarens integritetsskydd tillvaratas. Patienten och omsorgsmottagaren kommer därigenom fortfarande att ha ett inflytande över vårdens och socialtjänstens behandling av personuppgifter, vilket medför att integritetsskyddet kvarstår.

Det är dock viktigt att krypteringskravet tydligt framgår direkt av lagstiftningen, se nedan.

17.7 Kryptering

E-hälsomyndigheten anser att en definition av begreppet kryptering bör föras in i den nu föreslagna lagen, samt att ordalydelsen i 3 kap. 7 § ändras på så sätt att *så långt det är möjligt* tas bort. Detta skulle medföra att otydligheten mellan 1 kap. 2 § tredje stycket och 3 kap. 7 § i den föreslagna lagen försvinner.

Utredningen anför att ordet kryptering förekommer på flera ställen i dataskyddsförordningen, men att det där inte finns någon definition av kryptering. Utredningen anser att begreppet kryptering i den föreslagna lagen innebär alla former av "kryptering, pseudonymisering enligt definitionen i dataskyddsförordningen och andra former av kodnyckelförfaranden samt envägskryptering" (sid. 563).

Med anledning av ovanstående anser E-hälsomyndigheten att en definition av kryptering bör föras in i den föreslagna lagen, även definitioner av bl.a. pseudonymisering och anonymisering vore sannolikt behövliga att föra in. Detta för att tydliggöra innebörden av begreppet/begreppen samt att motverka eventuell godtycklig tolkning vilket kan bli fallet om en definition saknas.

Av 1 kap. 2 § tredje stycket i den föreslagna lagen framgår att uppgifter om patientens eller omsorgsmottagarens identitet ska vara krypterade på ett sådant sätt att dennes identitet skyddas. Av 3 kap. 7 § framgår dock att patientens eller omsorgsmottagarens identitet *så långt det är möjligt* ska vara krypterade på ett sådant sätt att dennes identitet skyddas.

Av författningskommentaren framgår syftet med formuleringen ”*så långt det är möjligt*”, men detta syfte framgår inte av lagtexten. Eftersom tanken med kvalitetsuppföljningen inte är att följa upp hur vården eller omsorgen fallit ut på individnivå, utan att kvalitetsuppföljningen är något som ska ske på verksamhetsnivå och ta sikte på större skeden och processer (s. 504), bör detta även återspeglas i den aktuella paragrafen.

E-hälsomyndigheten anser att det är viktigt att patientens och omsorgsmottagarens identitet skyddas inom ramen för informationsöverföringen i den nu föreslagna sammanhållna kvalitetsuppföljningen. Om personuppgifter i form av namn och personnummer, dvs. på individnivå, de facto inte är nödvändig för ändamålet med behandlingen ska dessa uppgifter krypteras – vilket även tydligt ska framgå av lagstiftningen. I detta sammanhang vore det även önskvärt med någon form av anonymiseringslösning.

I det fortsatta viktiga arbetet med att tillgängliggöra information inom vård och omsorg i syfte att utveckla och förbättra vården och omsorgen, är det viktigt att god informationssäkerhet utgör grunden för all informationsöverföring och att patienten och omsorgsmottagaren kan känna sig trygga i att uppgifterna inte blir åtkomliga för fel personer.

I detta ärende har generaldirektör Janna Valik beslutat. Maria Bergdahl har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också utredarna Erika Olsson, Anne Simmasgård, Agneta Aldor, Annika Ohlsson, arkitekt Manne Andersson och enhetschef Michel Silvestri deltagit.

Janna Valik
generaldirektör

Maria Bergdahl
jurist